מאור ושמש — לפרשת החודש

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן גו' החודש הזה לכם ראש חדשים פירש"י ז"ל שנתקשה משה במולד הלבנה עד שהראה לו הקב"ה באצבע וכו' וזה אינו מובן מה נתקשה ויבואר ג"כ מאמר חז"ל באחד בניסן ר"ה למלכים ולרגלים ואמרינן בגמרא למלכים למאי נ"מ לשטרות דתנן שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרים עוד הקשו שם לרגלים באחד בניסן הוא בט"ו בניסן ומשני רגל שבו ר"ה לרגלים יש לרמוז בזה עפ"י מאמר חז"ל ויהי ביום כלות משה עשר עטרות נטל אותו היום להבין הענין בפנימיות נקדים מאמר חז"ל על פסוק ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים וגו' שנתמעטה הלבנה ע"י שקטרגה ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד וענין מיעוט הלבנה הוא שמקבלת אורה מאור השמש ומאמצע החודש עד סופו היא מתקרבת אל השמש מעט מעט וכל מה שמתקרבת יותר מתמעט אורה יותר עד המולד שאז היא קרובה מאד להשמש ולכן אינה נראית כלל אז ומהמולד ואילך חוזרת ומתרחקת מהשמש מעט מעט ומתרבה אורה עד ט"ו בו שאז היא כנגד השמש ממש ואור השמש מאיר אל עבר פניה ונשלם פגימתה ולעתיד תתמלא פגימת הלבנה כאמור ויהי' אור הלבנה כאור החמה וידוע שמדת מלכות נקראת ירח דלית לה מגרמא כלום רק שמקבלת מהט' העליונות והיא רק בבחי' נקודה קטנה וכל מגמתינו לבנות קומת השכינה ולהמשיך לתוכה ט' נקודות מט' העליונות שתהי' ג"כ כלולה מיו"ד ואז נבנית קומתה בבחי' ראש ואברים וכפי מעשי עם בני ישראל ועבודתם לבוראם ית"ש ויתעלה כן ממשיכין לתוך מדת המלכות שתבנה קומתה וליחד קוב"ה ושכינתי' ולעתיד לבא יהי' בשלימות היחוד ומלאה הארץ דעה את ה' וידוע בספרי קודש שהנקודה שבמדת מלכות שלא נתבטלה הוא בחי' כתר שבה ולע"ל כשיהי' תכלית בירור העולמות ושלימות היחוד יומשך לתוך המלכות הבחי' היותר העליונות מכל ספירה וספירה שהוא בחינת כתר שבכל אחד והנה אז בעת בנין מלאכת המשכן שהי' רצונו יתברך להשרות שכינתו בתחתונים כאמור וכבוד ה' מלא את המשכן ואלולי שחטאו אח"כ הי' אז תכלית הבירור וע"כ בעת הקמת המשכן היה היחוד בשלימות כידוע מספרי קודש ונמשך אז ג"כ הט' בחי' כתר שבט' העליונות אל המלכות ולזה לא היה יכול להקים את המשכן אלא משה לבדו שמשה ע"י גודל קדושתו ושכליותיו שהיה לו ביתר שאת מכל ישראל היתה היכולת בידו לבנות כל קומת השכינה שתתיחד עם דודה בתכלית היחוד וזה רמזו חז"ל עשר עטרות נטל אותו היום פי' שבאותו היום נטלה מדת מלכות הט' בחי' כתר בט' העליונות והנקודה שבה הוא ג"כ בחי' כתר שבה שלא נתבטל והיה לה עשר עטרות והנה אז במצרים אמרו חז"ל שהראה לו הלבנה בעת המולד שרומז על המלכות שבעת שהיו ישראל במצרים לא היתה רק בחי' הלבנה בעת המולד שהוא נקודה קטנה מאד ולא השיג משה איך אפשר להמשיך אל נקודה קטנה כזו בחי' ראש ואברים ושתתמלא כל קומתה עד שהראה לו הקב"ה "באצבע כמאמרינו למעלה שהוא רומז לשם "אהוה במילוי יודין והנה כבר אמרנו למעלה על מאמר חז"ל שאלמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד היה נגאלין שרומז על השני שבתות שמר"ח ניסן ואילך שבניסן נגאלו ובניסן עתידים לגאל וע"כ בעת הזאת הזמן גורם שתתקבל תשובת בני ישראל כשיחזרו בתשובה שלימה ועי"ז ימשיכו אל מדת המלכות שפע הי"ג מכילין דרחמי וחסד ה' מלאה הארץ ויקבלו המלאכים המלמדים זכות על ישראל עוז וממשלה לזכות את ישראל וכל גרדיני נימוסין ושרי האומות יוסרו ממשלתם שגם מה שקיבלו כבר גזר דין על ישראל יקרע גזר הדין ולא ישלטו בהם כלל וזה יש להסמיך ולרמוז בדברי חז"ל באחד בניסן ר"ה למלכים ואמרו בגמרא שהוא למלכי ישראל ומאי נ"מ לשטרות רמזו לנו בזה שבאחד בניסן הזמן גורם שיקבלו מלאכי ישראל שממונים ללמד זכותם עוז וממשלה ללמד זכות עליהם ולקרוע רוע גזר דינם וזהו שרמזו מאי נ"מ לשטרות ששטרו חובה מוקדמין פסולין ר"ל שגזר הדין שכבר יצא על ישראל יקרע ע"י תשובתם והמאוחרין כשרין כמובן שמלאכי הרחמים כותבין זכותם מכאן ולהלאה שיצא גזר דינם לטובה וישועה ונחמה והנה איתא בכתבי האר"י ז"ל שהב' מזלות נוצר ונקה הם כללות הדיקנא עילאה שהוא הי"ג מכילין דרחמי ואיתא שם ג"כ שבמזל נוצר יש בו ג' הויות ובמזל ונקה יש בו ג' שמות אהיה וזאת ידוע בכוונות שחייב אדם לטהר עצמו "ברגל שרומז שצריך לכווין

היחוד שם הוי' בשם אהיה מלאים ביודין שעולים כמנין "רגל ובכל רגל מתיחד שם הוי' א' שבמזל נוצר עם שם אהיה אחד שבמזל ונקה וזהו שרמזו ז"ל באמרם "רגל שבו ר"ה לרגלים רומז שהשם הויה הא' שבמזל נוצר הוא כללות ומקור כל הג' הויות וכן השם הא' שלאהיה שבמזל ונקה הוא המקור לכל הג' שמות אהיה ובחג הפסח מן הצורך לייחד השם הא' של שמות הוי' עם הראשון משמות אהיה וזהו שרגל שבו ר"ה לרגלים ודו"ק.

בגמרא פסחים שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום רשב"ג אומר שתי שבתות ואמרינין שם בטעמא דרשב"ג שהרי משה עומד בר"ח ומזהיר להם על הפסח שנאמר החודש הזה כו' יש לדקדק אמאי נקט לשון שתי שבתות לא י"ד יום כדקאמר ת"ק ל' יום או שני שבועות גם אמרו חז"ל שאלמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד היו נגאלין וזהו צריך ביאור גם יש לשום לב על מה שלעולם מתחילין ספר ויקרא קודם לפסח והקדמונים נתנו סי' פקדו ופסחו סגרו ופסחו פי' שלעולם קורין קודם לפסח או פ' צו בשנה פשוטה או מצורע במעוברת וכל זה טעמא בעי גם שמעתי מהרב הקדוש רבינו מנחם מענדיל זצוק"ל מרימאנוב שהמנהג הי' מקדם כשסיים הקורא לקרות פרשת ויקרא שמסיימת "לאשמה "בה היו הקהל עונין אחריו לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי שהוא ר"ת "לאשמה "בה וזה צריך למודעי מה ענין רמז זה לסיום פ' ויקרא ונראה לומר בכל זה כי הנה אמרו חז"ל ע"פ משכו וקחו לכם צאן משכו ידיכם מן העבודה זרה שישראל בהיותם במצרים היו עוע"ז וכמו שהזהיר להם הנביא ג"כ איש שקוצי עיניו השליכו ובגלולי מצרים אל תטמאו וכשהגיע את גאולתם הזהירם השי"ת שישובו בתשובה על עון ע"ז שבידם ועי"ז יגאלו וידוע מאמר חז"ל שבכל עבירות אין המחשבה מצטרפת להמעשה חוץ מעבודה זרה נמצא שהיו ישראל צריכין לשוב ולתקן את אשר עוותו במחשבה ובמעשה והעיקר תיקון לעון ע"ז הוא שמירת שבת כהלכתו כמו שאמרו חז"ל כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו והנה השבת נקראת שבת מלכתא שהוא בחי' מדת מלכות ולכן בשבת מצוה לומר שירות ותשבחות יותר מכל ימי השבוע מפני שהמלכות נקראת פה כידוע ושבת הגדול הוא מסטרא דבינה יובל הגדול כידוע וע"כ הזהירם משה פ' משכו וקחו לכם וכו' מר"ח ואילך כדי שיתקנו באותן השני שבתות שיש להם עדיין קודם פסח עון ע"ז שבידם שהתיקון לע"ז הוא שבת כדלעיל ובשבת ראשון תקנו עון המעשה שהשבת הוא בחי' מלכות פה כדלעיל ועקימת שפתיו הוי מעשה שמה שאומר שירות ותשבחות בשבת בדו"ר הוא מכפר לו עון המעשה ובשבת השני שהוא שבת הגדול מסטרא דבינה עולם המחשבה על ידי' תקנו מה שפגמו במחשבה ועי"ז מתיחדת הה' תתאה בה' עלאה וזכו לגאולה מסטרא דה' עלאה שהוא עלמא דחירות והנה בניסן נגאלו ובניסן עתידין לגאל וכמו שאז יצאו ממצרים ע"י ששבו בתשובה ושתקנו מה שפגמו באותן השני שבתות שמר"ח ניסן ואילך כן ג"כ זמן תשובה לכל הוא לתקן פגם העוונות ע"י אותן השבתות וזהו שאמרו ז"ל שאלמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד נגאלין שרומז כנ"ל שע"י השני שבתות יכולין לתקן המעשה והמחשבה וליחד הה' תתאה בה' עלאה ולהמשיך הגאולה מעלמא דחירות וע"כ דווקא נקט רשב"ג בלשונו ששואלין ודורשין קודם לפסח שתי שבתות מפני שעיקר תלוי לשוב בתשובה שלימה באותן השני שבתות כדי לתקן פגם העוונות במחשבה ובמעשה כדי שיזכו לגאולה השלימה כמו שזכו אבותינו אז וע"כ מתחילין לקרות לעולם פרשת ת"כ קודם הפסח והסי' פקדו ופסחו מפני שהקרבנות מכפרין על המחשבה ועל המעשה כמאמר חז"ל שהעולה מכפרת על הרהור הלב וקריאת הפרשה הוא במקום קרבן כאמור ונשלמה פרים שפתינו וצו רומז על ע"ז כמו שדרשו חז"ל מפסוק כי הואיל הלך אחרי צו שעיקר מה שהרהור ג"כ צריך כפרה הוא עבודה זרה ופ' מצורע שקורין קודם הפסח במעוברת הוא ג"כ מטעם זה שעיקר טהרת המצורע היתה שע"י ששב בתשובה שלימה ותיקן פגם העוונות שהנגעים באים עבורם עי"ז נטהר מצרעתו וגאולת ישראל ג"כ תלוי' בתשובה שאם ישראל עושים תשובה מיד נגאלין ולכן מסיימת פ' ויקרא בתיבות "לאשמה "בה שהוא נוטריקון "לאל "אשר "שבת "מכל "המעשים "ביום "השביעי שכמו שהקרבנות מכפרין כן שמירת שבת ג"כ מכפרת שכל השומר שבת כהלכתו מוחלין לו על כל עוונותיו וכשנזכה לשמור שבת כהלכתו נזכה לגאולה העתידה כמו שאמרו ז"ל אלמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד נגאלין.